

פרשת שמיני

בדרך, ובשכבך ובקומך, וקשרתם, וכתבתם כולם מבוטאים כשוא נח. מ"מ דעת חלק מן האשכנזים להניע שואים אל²¹⁸. ישנם יוצאים מן הכלל ע"פ המסורת בהם בא חטף-פתח לאחר ואו שורוק כגון "הטה אלהי אזנך ושמע" (דניאל ט, יח - תחינות לשני וחמישי), "וזהב הארץ ההוא טוב" (בראשית ב, יב). "וליהבדיל בין הקדש ובין החול" (י, י) הלמד בשוא לבדו²¹⁹ (עיין מנחת-שי) ולא דומה ל"וליהבדיל בין האור ובין החשך" (בראשית א, יח) שישנם ספרים בהם הלמד בחטף-פתח.

אלף גנובה²¹³ וואו שורוק בראש מילה

ואו החיבור דינה להנקד בשוא. לדוגמא: "עגל בן-בקר לחטאת ואיל לעלה תמימם והקרב לפני יי" (ט, ב). לפעמים, ע"פ כללים דקדוקיים, יוחלף השוא בקמץ כמו "ושור ואיל" (ט, ד) או פתח כמו "ועשה" (ט, ז) או שורוק כמו "ובעד העם" (שם), "ומנחה בלולה בשמן" (ט, ד).²¹⁴

ויש להתבונן בואו-שורוק שבראש מילה, הרי האות ואו היא חלק מניקוד השורוק כמו במילה "בלולה" שהאות ואו השרוקה היא למעשה הניקוד של האות למד שבאה לפני²¹⁵, ולמד זו היא הנשמעת בביטוי אבל הוא של השורוק אין מבטאים אותה. ועתה במילים "ובעד", "ומנחה" שבאה ואו שרוקה בתחילת המילה, חסרה האות שהניקוד ואו שורוק מתייחס אליה, שהרי אין לפני שום אות שנוכל לבטאה בשורוק! אכן אות חסרה זו היא האות אלף ונקראת אלף גנובה וצריך לקרוא מילים אלו כאילו כתוב אובעד, אומנחה.

חלק גדול מן הספרדים נהגו לומר כל ואו שורוק בראש מילה שאחריה שוא בואו (מזרחית) ולא באלף²¹⁶, כמו ובעד-וובעד, ולכל-וולכל, ובשכבך-וובשכבך, ובקומך-וובקומך.

שוא שבא לאחר ואו שורוק שבראש מילה לספרדים הוא שוא נח²¹⁷ לכן יש לומר ובכל-נפשך, ובכל-מאדך, ובלכתך

²¹³ כבר דברנו על פתח גנובה בפרשת ויקרא, עיין שם. וצריך לדעת שיש עוד אות גנובה אחת והיא האות יוד שלאחר הלמד של "ירושלם", לפעמים מנקדים את החיריק במס אבל היא שייכת ליוד החסרה. ובארמית תהיה הלמד בצירי גם אם תבוא יוד אחריה.

²¹⁴ עיין במאמר על ואו החיבור וואו ההיפוך בפרשת דברים.

²¹⁵ וממילא אם תבוא הנקודה של השורוק באמצע האות בלא ואו עלולה הנקודה להתחלף עם דגש. לכן שתפו ואו עימה.

²¹⁶ עיין בכללי הקריאה להרה"ג יוסף עזרא זליכה שליט"א בכלל י"ד, ובתשובותו להערות הגר"ש דבליצקי שליט"א אות ח'. אמנם המנחת שי מביא על מילת "ולמועדים" (בראשית א, יד) שקריאת כל ווין שרוקין בראש תיבה באלף שרוקה. והביא דבריו הרב יוסף חיים מזרחי בריש קונטרס קול יעקב על האות וי.

²¹⁷ שאין דין ואו-שורוק זה כתנועה גדולה להניע אחריו שואים שהרי הוא עצמו בא במקום שוא של ואו החיבור.

²¹⁸ שמ"מ שורוק הוא תנועה גדולה.
²¹⁹ שלא כמו בתנ"ך קורן